

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv ?

Schválenie a následná realizácia Programu starostlivosti o Chránené vtáčie územie Levočské vrchy na roky 2025 – 2054 (ďalej aj „predkladaný materiál“ alebo „program starostlivosti“) bude mať dlhodobý pozitívny vplyv na prírodné hodnoty, pre ktoré bolo toto chránené územie v roku 2013 vyhlásené.

Levočské vrchy boli vyhlásené pre zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho (*Ciconia nigra*), dúbnička trojprstého (*Picoides tridactylus*), hlucháňa hôrneho (*Tetrao urogallus*), chrapkáča poľného (*Crex crex*), jariabka hôrneho (*Tetrastes (Bonasia) bonasia*), kuvika vrabčieho (*Glaucidium passerinum*), muchára sivého (*Muscicapa striata*), orla kriklávého (*Clanga (Aquila) pomarina*), orla skalného (*Aquila chrysaetos*), pôtika kapcavý (*Aegolius funereus*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), rybárika riečného (*Alcedo atthis*), sovy dlhochvostej (*Strix uralensis*), strakoša veľkého (*Lanius excubitor*), tesára čierneho (*Dryocopus martius*), tetraova hoľniaka (*Lyrurus (Tetrao) tetrix*), včelára lesného (*Pernis apivorus*), výra skalného (*Bubo bubo*) a žlny sivej (*Picus canus*) a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Pre druhy bocian čierny, dúbnička trojprstý, hlucháň hôrny, pôtik kapcavý, rybárik riečny, strakoš veľký, tetrov hoľniak, výr skalný a žlna sivá sa v programe starostlivosti navrhuje zlepšenie stavu. Pre ostatné druhy je cieľom zachovať súčasný priaznivý stav. Ide o dlhodobé ciele 1 a 2, ktoré sú rozpracované do operatívnych cieľov pre jednotlivé druhy a vychádzajú z cieľov ochrany vypracovaných pre každý vyššie uvedený vtáčí druh.

Výskyt týchto druhov je znázornený v mapových prílohách č. 6.3.1 – 6.3.5.

V programe starostlivosti sú navrhované opatrenia pre zachovanie trvalých trávnych porastov na minimálnej výmere 5 000 ha a lesných porastov starších ako 80 rokov na minimálnej výmere 7 000 ha, ako aj špecifické podmienky, t. j. spôsoby obhospodarovania (prírode blízke hospodárenie v lesoch, resp. v niektorých lokalitách obmedzenie činnosti, napr. hniezdne stromy či biotopy).

Hodnotenie súvisiacich vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia:

1. Organizmy - biota

typ vplyvu	pozitívny, s priamym environmentálnym vplyvom, trvalý
veľkosť vplyvu	veľký
rozsah vplyvu	Chránené vtáčie územie (CHVÚ) Levočské vrchy
celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu	významný, priaznivý

Ciele ochrany a opatrenia ochrany sú v predkladanom materiáli určené pre druhy vtáctva (predmety ochrany), ale pozitívne ovplyvnia aj iné druhy živočíchov a rastlín, ako aj biotopy európskeho a národného významu na tomto území. Viaceré z nich sú predmetom monitoringu (<https://www.biomonitoring.sk>).

Z celkovej výmery CHVÚ Levočské vrchy 45 597,6 ha predstavujú lesné pozemky 34 034 ha, trvalé trávne porasty 8 608,2 ha, orná pôda 1 291,1 ha, vodné plochy 123,3 ha, ostatné plochy 1 328,7 ha a záhrady 7,8 ha. Opatreniami pre zachovanie či zlepšenie druhov (dlhodobý cieľ 1 a 2) bude ovplyvnená aj biota.

Z predmetov ochrany, ale aj ďalších prítomných druhov, sú **na vodu viazané** vtáčie druhy ako vodnár potočný (*Cinclus cinclus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), trasochvost biely (*Motacilla alba*). Brehové porasty ako hniezdne lokality využívajú penice napr. penica hnedokridlá (*Sylvia communis*), penica popolavá (*Sylvia curruca*), penica slávikovitá (*Sylvia borin*). Vodné biotopy poskytujú vhodné podmienky pre kunku žltobruchu (*Bombina variegata*), mloka karpatského (*Lissotriton (=Triturus montandoni)*), mloka horského (*Triturus alpestris*), skokana hnedého (*Rana temporaria*), ropuchu bradavičnatú (*Bufo bufo*), užovku obojkovú (*Natrix natrix*), salamandru škvrnitú (*Salamandra salamandra*). V území je typická aj vretenica severská (*Vipera berus*), ale aj jašterica živorodá (*Zootoca vivipera*). Pobrežné biotopy európskeho významu sú Br 3 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s myrikovkou nemeckou (*Myricaria germanica*) (3230), Br 4 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so *Salix eleagnos* (3240) a Br 6 Brehové porasty

deväťsilov (6430). Mozaiku mokrad'ových biotopov dotvárajú napr. aj maloplošne sa vyskytujúce biotopy Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí.

Na **trvalé trávne porasty** sú viazané vtáacie druhy chrapkák poľný (*Crex crex*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a strakoš veľký (*Lanius excubitor*) a ako potravný biotop ich využívajú dravce orol skalný (*Aquila chrysaetos*) a orol krikľavý (*Clanga (Aquila) pomarina*), jastrab veľký (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), horské lúky aj tetrov hoľniak (*Lyrurus (Tetrao) tetrix*). Významné zastúpenie tu majú aj ďalšie vtáacie druhy ako strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), stehlík pestrý (*Carduelis carduelis*), strnádka žltá (*Emberiza citrinella*), škvránok poľný (*Alauda arvensis*), sedmohlások obyčajný (*Hippolais icterina*) a i. Tieto biotopy sú významné pre bezstavovce, doteraz bolo v území zaznamenaných 79 druhov pavúkov. Najvýraznejšími sú križiaky ako križiak štvorškrvný (*Araneus quadratus*), križiak pásavý (*Argiope bruennichi*) či križiak skvostný (*Aculepeira ceropegia*). Veľmi významnou skupinou sú motýle, doteraz v území bolo zaznamenaných viac než 600 druhov. K významnejším druhom z pohľadu ochrany prírody patria jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), modráčik čiernoškrvný (*Phengaris arion*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*) a spriadač kostihojový (*Euplagia (=Calimorpha) quadripunctaria*). V týchto lokalitách sa vyskytujú viaceré biotopy európskeho významu, napr. v území európskeho významu SKUEV0107 Spišskopodhradské stráne sú to Lk1 Nižinné a podhorské kosné lúky (6510), Tr 1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte (6210), ako aj vzácne rastlinné druhy európskeho významu * poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*) a * poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*).

Medzi **lesné biotopy a druhy** patria predmety ochrany SKUEV0108 Ordzovianske dubiny: Ls 1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (* 91E0), Ls 2.31 Dubovo-hrabové lesy lipové (9170), Ls 3.3 Dubové nátržníkové lesy (* 91I0), Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130).

Významnou skupinou chránených druhov sú netopiere. Územie je bohaté na **podzemné priestory** vhodné pre hibernáciu netopierov, zároveň poskytuje týmto živočíchom aj vhodné prostredie pre rozmnožovanie a výchovu mláďat. V území najpočetnejšími sú podkováre malé (*Rhinolophus hipposideros*), ale vyskytuje sa tu netopier vodný (*Myotis daubentonii*), netopier brandtov (*Myotis brandtii*), večernica severská (*Eptesicus nillsonii*), večernica tmavá/netopier pestrý/večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*), netopier riasnatý (*Myotis nattereri*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), raniak hrdzavý/netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*), netopier veľký/netopier obyčajný (*Myotis myotis*) a i.

Vhodné podmienky v území nachádza aj * vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), mačka divá (*Felis sylvestris*), vydra riečna (*Lutra lutra*) a bobor vodný (*Castor fiber*).

2. Voda

typ vplyvu	pozitívny, s nepriamym environmentálnym vplyvom, trvalý
veľkosť vplyvu	stredný
rozsah vplyvu	CHVÚ Levočské vrchy
celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu	málo významný, priaznivý

V programe starostlivosti nie je navrhnuté osobitné opatrenie pre vodné biotopy, s výnimkou aktivity 1.1.4.1 (vytvorenie kolmých hlinitých stien, prípadne umelých hniezdnych nôr pre druh rybárík riečny). Opatrenia pre lesné biotopy (napr. ponechávanie mŕtvych a odumierajúcich stromov, zachovanie výmery lesných porastov starších ako 80 rokov, príroda blízke hospodárenie v lesoch a i.) **pozitívne ovplyvnia vodný režim** (zadržiavanie vody v krajine). Obdobne opatrenia na vylúčenie či obmedzenie používania chemických látok pozitívne ovplyvnia **kvalitu vody**.

3. Horniny a pôda

typ vplyvu	pozitívny, s nepriamym environmentálnym vplyvom, trvalý
veľkosť vplyvu	stredný
rozsah vplyvu	CHVÚ Levočské vrchy
celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu	málo významný, priaznivý

V programe starostlivosti nie je navrhnuté osobitné opatrenie pre ochranu hornín, avšak opatrenia pre obmedzenia používania chemických látok, rovnako ako opatrenia pre stabilizáciu lesných ekosystémov, majú jednoznačne **pozitívny vplyv** aj na tieto zložky životného prostredia.

4. <u>Ovzdušie</u>	
<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s nepriamym environmentálnym vplyvom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	malý
<i>rozsah vplyvu</i>	Chránené vtáčie územie Levočské vrchy
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	málo významný, priaznivý

Cieľom predkladaného materiálu nie je ochrana ovzdušia. Zlepšenie i zachovanie stavu biotopov vtáčích druhov ovplyvní **pozitívne aj ovzdušie**, napr. z hľadiska mikroklimatických podmienok, či prašnosti.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?	
CHVÚ Levočské vrchy sa len **na veľmi malej výmere (0,7 %) prekrýva s inými územiami európskej a národnej sústavy chránených území**. Sú nimi prírodná rezervácia Bišar, v ktorej platí 4. stupeň ochrany s ochranným pásmom, na ktorom platí 3. stupeň ochrany, prírodná pamiatka Podhorské, v ktorej platí 4. stupeň ochrany a prírodná pamiatka Jazerec, v ktorej platí 4. stupeň ochrany. Na južnú hranicu CHVÚ pri Doľanoch nadväzuje prírodná rezervácia Hájik, ktorá nie je súčasťou CHVÚ Levočské vrchy. Do centrálnej časti CHVÚ Levočské vrchy čiastočne zasahuje **územie európskeho významu (ÚEV) SKUEV0336 Torysa**, v južnej časti sa nachádzajú SKUEV0108 Ordzovianske dubiny, v oboch platí 2. stupeň ochrany a SKUEV0107 Spišskopodhradské stránne, v ktorom platí 3. stupeň ochrany. Na juhozápadnom okraji nadväzuje na hranicu CHVÚ Levočské vrchy SKUEV0110 Levočské dubiny (nie je súčasťou CHVÚ) a na západnom a severnom okraji nadväzuje na hranicu CHVÚ Levočské vrchy SKUEV0951 Stredný tok Popradu, v ktorom rovnako platí 2. stupeň ochrany. Na severe sa s CHVÚ Levočské vrchy čiastočne prekrýva SKUEV0931 Kolačkovský potok, v ktorom platí 2. stupeň ochrany. Prekryv je viditeľný z mapových príloh č. 6.2. a 6.2.1 – 6.2.5. Opatrenia programu starostlivosti budú mať **pozitívny vplyv na uvedené chránené územia**, cez zlepšenie stavu vtáctva a jeho biotopov.	
5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?	
Významný cezhraničný vplyv na chránené územia sa nepredpokladá. Realizáciou programu starostlivosti sa zlepšia pre naplnenie hlavného cieľa európskej sústavy Natura 2000, ktorým je zachovanie prírodného dedičstva, významného nielen pre územia Slovenska, ale pre Európsku úniu ako celok.	
5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?	
Opatrenia na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie nie sú potrebné, keďže predkladaný materiál navrhuje činnosti iba s pozitívnym vplyvom na životné prostredie.	